

dicsőségen. Az eredményeket egyébként a következő táblázatban állítottuk össze:

Nyert	arany	ezüst	bronz
é r m e t			
Budapest, ev. ref. főgimn.	0	2	3
„ II. ker. főreál	0	5	3
„ V. ker. főgimn.	0	2	7
„ V. ker. főreál	1	5	4
„ VII. ker. főgimn.	1	11	2
Baja, főgimnázium	0	5	1
„ tanítóképző	1	5	4
Érsekújvár, főgimnázium	0	1	0
Félegyháza, tanítóképző	1	4	2
Halas, főgimnázium	0	5	2
Pozsony, főgimnázium	0	2	2
Szabadka, főgimnázium	1	4	2
Szeged, főgimnázium	0	1	2
„ főreál	0	3	2
„ tanítóképző	0	1	1
Ujvidék, főgimnázium	0	0	2
Zombor, főgimnázium	0	2	2

A vetélkedés végső pontját a kötélhuzás tette, melynél 2—2 intézetnek 10 kiszemelt növendékei mérkőzött egymással. A markos szabadkai legények kétszer győztek, elhúzván messziről jött vendégeiket, az érsekújváriakat és a pozsonyiakat. A bajaiak kunfélegyházi kollégáikat vontatták ki helyükből, míg a szegedi tanítóképző csapata a hatalmas halasiakkal szemben „lerakta a fegyvert”.

Este Szabadka városa megvendégelte az ifjúságot. Jókedv, vigasság uralkodott: dőlt a toasztok árja: így egy szabadkai diák felköszöntötte az ország másik végéből érkezett pozsonyiakat, mire azoknak egyike megköszönte a bácskaiak szíves vendéglátását. Kedves emlékekkel oszoltak aztán másnap szét a diákok a szélrőzsa minden tája felé.

Dal, zene. A losonci állami főgimnázium dal- és zeneköre május hó 27-én pompásan sikerült hangversenyt rendezett, mely szerencsésen egyesítette a hazai és idegen remekdarabokat. Különösen a szépen összejátszó quartettek érdemelték ki a tetszést. Íme a műsor: 1. Erkel: Egyveleg a «Bánk bán» operából, előadta az ifjúsági zenekar. 2. Böhm K.: a) «Intermezzo»; b) «Rondo-Finale», előadták Büchler Ödön VII. o. tan. (I. hegedű), Widder Sándor V. oszt. tan. (II. hegedű), Knubels Rudolf VII. o. tan. (fuvola) és Szalay Sándor VIII. o. t. (zongora). 3. Magyar népdal-egyveleg, előadta az ifjúsági énekkar. 4. Eichhern: «Merengés», hegedűn előadta Büchler Ödön VII. o. t., zongorán kísérte Kohn Rudolf V. o. t. 5. Kiss József: «Gedővár asszonya», szavalta Szalay Sándor VIII. o. t. 6. Brahms: Magyar táncok, zongorán előadták Kugel Adolf és Kugel János IV. oszt. tanulók. 7. a) Rode P.: Dal változatokkal (vonósnyéves), előadták Büchler Ödön VII. o. t. (I. hegedű), Widder Sándor V. o. t. (II. hegedű), Jelenik Mór VIII. o. t. (mély hegedű) és Fűke Sándor VIII. o. t. (gordonka). b) Mozart: «Menuet». 8. Doppler: «Fuvola-kettős hegedű- és zongorakísérettel», előadták Bender Károly IV. éves kép. növ. (I. fuvola), Knubels Rudolf VII. oszt. tan. (II. fuvola), Büchler Ödön VII. o. t. (hegedű) és Kohn Rudolf V. o. t. (zongora). 9. Ifj. Lehár F.: «Losonci induló», előadta az ifjúsági zenekar.

Jelige: Fejtörő az elme sportja.

Rovatvezető: Csiszár József.

Számítási kérdés:

Egy társaságban 266-an vannak: férfiak, nők és gyermekek. Négyeszer annyi a férfi, mint a gyermek és kétszer annyi a nő, mint a gyermek. Hány férfi, hány nő és hány gyermek volt a társaságban?

Földrajzi kérdés:

Mi a neve azon hegységnek, a mely a Nagy-Ágnak a Tiszába való beömlésétől a Tisza s a Nagy-Alföld között terül el; északnyugatról délkeletre a Tiszával párhuzamosan csap a Túr folyó völgyéig? Melyik a legmagasabb csúcsa?

Történelmi kérdés:

Ki volt Róma negyedik királya? Numa unokája; megvetette Ostiának, Róma kikötő városának alapját s legyőzte a latinokat.

Természettudományi kérdés:

Mi a neve azon tuskés bokornak, a melynek szárnyaltan karélyos levelei és ernyőalakú fehér virágai vannak; gyümölege almaszerű kis ártérnés két rekeszszel, csontkemény rekeszfalakkal; gyakran vadon tenyész, sövénynek is ültetik; fája kemény?

Vegyertani kérdés:

Mi a neve a buzérgyökér festőanyagának? Mesterséges úton anthracénből állítják elő; sárgáspiros jegezei forró vízben, alkoholban, ætherben oldódnak; aljakkal különféle sókat alkot, melyeket kelmék és szövetek festésére használnak.

Megfejtési határidő június 11.

A 22. számban közölt fejtörő kérdések megfejtése:

Számítási kérdés: A líbák 22-en voltak. **Földrajzi kérdés:** Arva-Váralja. **Történelmi kérdés:** Kadocea hún vezér. **Természettudományi kérdés:** Fajd (tetrao).

Helyesen megfejtették: Dusesinszky István, Weiller Vilmos, Eisler M. József és Alfréd, Tremmer Rezső, Worlicsek Frigyes, Böhm Gy., Alliquander Ödön, Puszkás Endre, Grimm Aladár, Lányi Rudolf, Kukuberg Henrik, Pataky Lajos, Fiedler Kálmán, Teesz Lajos, Krumm Ödön, Grün József, Andriška Emil, Kárász Géza, Farmasy Antal, Balog Imre, Buzáth Jenő, Batori Oszkár, Blum Rezső, Galotti Miksa, Körmeny György, Finály Árpád, Havas Gyula, Gretzmacher Jenő, Szeremley Császár Lőránd, Csáthy Dezső, Köhegyi Andor, Halmi Gyula, Hübner János, Schlesinger Ferencz, Mikó József, Giczey Lajos, Trummer Árpád, Wollner Ernő, Kutlik Félix, Bayer Károly, Herresbacher Dénes, Klein Ernő, Slákovits Gergely, Schmid Károly, *Denk Gusztáv*, Halphen Jenő, Reiser Sándor, Szüts Olivér, Török Andor, Lichtenstern Béla, Reisz Lipót, Hodács Ágost, Rosenfeld Richard, Süle Antal, Nikolényi István, Hajós Jenő, Freund Géza, Stodola József, Grünhut Márton, Rippner Dávid, Fleischer István, Vértes József, Tomanóczy József, Laban Antal, Venetianer Frigyes, Kurcz Ede, Kirchner Gyula, Szécskay Dezső, Jakab Gyula, Kállai Béla, Börözlly Kálmán, Gerstlauer Albert, Horváth Dezső, Grossmann Oszkár.

A kifizött könyvjutalmat, Burián J. «Latin synonymiká»-ját *Denk Gusztáv* főgimn. VI. oszt. tanuló nyerte el Nagy-Szebenben. (Schewiss-u. 22. sz.)

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt, Budapest székesfőváros tanácsa által 1895. augusztus hó 20-án 7376. szám alatt ajánlott középiskolai ifjusági hetilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:	SZERKESZTI	SZERKESZTŐSÉG:
Negyed évre --- 1 frt 20 kr.	Dr. RUPP KORNÉL	Budapest, IX., Soroksári-u. 31.
Fél évre --- 2 frt 40 kr.	főgymnasiaumi tanár.	KIADÓHIVATAL:
Egész évre --- 4 frt 80 kr.	Kiadja a Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.	Budapest, IV., Egyetem-utca 4.
<i>Megjelenik minden vasárnap.</i>		<i>Kéziratokat nem adunk vissza.</i>

Utóhang az Arany-ünnephez.

Nem hiszem, hogy Magyarországon lett volna valaha valamelyik középiskolai önképzőkörnek olyan huszonöt éves jubileuma, mint a milyenben a löcsei állami főreáliskolai Arany-körnek most volt része.

Az egész ország értelmiségének figyelme fordult egy pillanatra — *nem ránk*, hanem arra a lelkes fővárosi ifjúságra, mely nagyobb szabású irodalmi ünnepre avatta a mi szűk körű jubileumunkat és kegyeletünk koszorújának elhelyezését.

Igazán mondom, zavarban vagyok, vajjon kinek tartozunk mi nagyobb köszönettel a Budapesten rendezett szép jubileumi ünnepért? A Szerkesztő úrnak-e, ki szellemes ötletével és fáradhatatlan ügyességgel így módon tette magáévá körünk ügyét; vagy pedig önöknek, fiatal barátaim, kik tömeges megjelenésükkel és lelkesedésük nemes tüzével megvalósították a fényes ünnepet?!

Azzal, hogy vidéki testvéreiernt így szépen viselte magát a budapesti ifjúság — magát tisztelte meg, mert oly költő szobra előtt fejezte ki hódoló tiszteletét, oly költő emléke előtt emelt kalapot, ki szívvel-lélekkel magyar volt. Csengő visszhangja a magyar szívnek, magyar érzésnek és fajunk eszményi típusa.

A mi koszorúnk az egész magyar haza ifjúságának koszorúja volt, mert minden tanulónak megdobbant a szíve, felbuzdult a lelkesedése, midőn arra gondolt, hogy az ország szívének ifjúsága ünnepiesen meghajtotta zászlaját a nagy költő emléke előtt.

Együtt érzett önökkel, fiatal barátaim, minden

magyar tanuló és önök fényesen bebizonyították, hogy nem hiába laknak az ország szívében, mert olyan példát mutattak, mely méltó bármely ország fővárosának tanulóihoz.

Fogadják innen a messze távolból, a Magastátra aljáról hálás, nagyon hálás köszönetünket a fényesen sikerült ünnepért és meleg, baráti kézszorításunkat oly impozánsan nyilvánított testvéri rokonszenvedésükért!

Nagy kincs a mi fajszeretetünk és szeretetünk egymás iránt, mert ebben rejlik annak a világtörténelmileg híres magyar hazaszeretetnek titka is, melyet nem régebben is egy koronás főmagasztalt ország-világ előtt.

Örül a lelkem, ha fiatalságunk kegyeletlen lelkesedését látom elhunyt nagyjaink iránt. Ilyenkor mindig szabadságharcunk egy fényes alakjának, a lángelkű költőnek azon költeménye jut eszembe, melyben azon aggódik, vajjon «Lesz-e gyümölcs a fán, melynek nincs virága? . . .» Mi nem aggódunk! A *honvédek* unokái lelkesednek a szép eszméért és méltók nagyapáikhoz! A mi ifjúságunk *virág* — és én lelkem erős hitével hiszem, hogy ha elkövetkeznék az idő, midőn a haza önöktől, fiatal barátaim, nagyobb áldozatot kívánna, önök éppoly lelkesedéssel állanak azon lobogó alá, melylyel most nagy költőnk szobra elé vonultak.

Mi, az önök oktatói, egy szép tapasztalattal, önök pedig egy kedves emlékekkel lettek gazdagabbak az Arany-ünnep rendezésekor. Nyertünk mind a ketten, de az önök nyeresége nagyobb, mert *jó példát adtak az utánuk jövőeknek és mert önöké a jövő!* Éljen a fővárosi lelkes tanuló ifjúság!

Dr. Sárfly Aladár.

A "CYNTHIA" HAJÓTÖRÖTTJE.

Irták: Jules Verne és André Laurie.

Átdolgozta Gaal Mózes.

25

TIZENKILENCZEDIK FEJEZET.

Puskalövések.

Éjfél után két óra tájban Erik és Hersebom holtramerülten tértek vissza oda, hova az élelmiszereket elrejtették volt, két tonna mögé húzódtak, a Klaas meleg bundájához simulva igyekeztek kikaparni nagy fáradságukat a dermesztő hidegben.

Csakhamar elnyomta mindkettejüket az álom. Mikor fölébredtek, a nap már fenn ragyogott az égen, a szélvihar elült. A rengeteg jégtabla, melyen voltak, csaknem mozdulatlanok látszott. A tengeren jéghegyek úsztak, még pedig irtóztató gyorsasággal, egymásba csaptak, s a szilánkokra tördelő jégkristályok esillogtak a nap fényében... Gyönyörű egy látvány volt!...

Hersebom gazdának egyébként valami túlságos fogékonysága nem volt a természet szépségei iránt, de most nem állhatta meg, hogy fel ne kiáltson: — Be szép volna mindez, ha valamely hajó fedélzetéről nézhetné az ember!

— Nem gondolnám, — viszonzá Erik — ha ezt a hajóról látnók meg, elég gondunk volna, hogy valamelyes módon kikerüljünk. Nem igen érnénk rá, hogy gyönyörködjünk bennök. Ezen az úszó jégzsigeten nyugodtan nézegethetjük.

Hersebom gazda szomorúan mosolygott. Erik pedig erővel is tréfálni szeretett volna.

— Nemde, szerencsések vagyunk, hogy élőkamránk is van? Nem félhetünk attól, hogy éhen veszünk. Húsz tonna kétszersült, egy csomó szárított hús, pálinka annyi, a mennyi kell, — ráadásul van két derék puskánk, lőporunk és elegendő töltényünk... Ugyan bizony mitől félhetnénk? Legrosszabb esetben néhány hétig kell várakoznunk, míg hajó vetődik utunkba, s az majd felvesz... Ha ugyan úgy nem találunk járnit, mint a «Hansa» hajótöröttjei!...

— «Hansa» hajótöröttjei? — kérde Hersebom nagy kíváncsian.

— Azok — felelé Erik. — 1869-ben indult el a Hansa a sarkterre. A legénység egy része, szakasztott úgy, mint mi, efféle úszó jégzsigetre került. Szenük és élelmiszerük bőséggel lévén, mintegy hat és fél hónapig éltek az úszó jégmezőn, s végül Észak-Amerika partjára vetődve, partra szállottak.

— Hiszen ha mi is olyan szerencsések lennénk! mondá Hersebom nehéz sóhajjal. — Hanem úgy hinném, jó lenne, ha egyet-kettőt falnánk.

— Helyes, én is jócskán megéheztem már — viszonzá Erik.

Aztán hozzáláttak, az egyik tonnából kétszersültet, a másiktól szárított húst vettek elő; Hersebom gazda bieskájával a pálinkás hordócska fenekét megfürta: volt enni, meg inni valójuk is.

Evés közben megszólalt Hersebom gazda:

— Aztán a «Hansa» hajótöröttjeinek az a jégzsigete volt akkora, mint a miénk?

— Szó sincs róla! Alig volt harmadfél kilométer hosszú, a miénk legalább is tíz-tizenkét kilométer — viszonzá Erik. — Aztán hat hónap alatt siralmasan megapadt; a hajótöröttek menedékhelyéig elhatoltak utójára a hullámok. Csakhogy szerencsére volt egy meglehetősen nagy csolnakuk, azon aztán egyik jégzsigetről a másikra eveztek át, míg végre partot értek.

— Az már más, nekik hát csolnakuk is volt, de nekünk nincsen!... Isten tudja, mi módon jutunk majd szárazföldre?...

— Az idő ad majd tanácsot — viszonzá Erik. — Egyelőre legokosabban cselekszünk, ha körülnézünk egy kissé új birodalmunkban.

Azonnal felszedelőzködtek, s egy jégfalom tetejére másztak fel, hogy onnan körülnézzenek. A jégzsiget legalább tizenkét, sőt tizenöt kilométer is lehetett egyik végétől a másikig. Olyan formája volt, mint holmi óriási ezethalé. Szélességét még csak hozzávetőlegesen lehetett megállapítani a számos jégfalom miatt, melyek mindenfelől elzárták a szem határát. A szigetet mindenütt hó borította, helyyel-közzel lékeket láttak. Nyilván fókák tanýáztak ott, s időközönként kidugták a fejüket, hogy körülnézzenek, s hahogy veszélyt nem sejtene, a napon sütkérezzenek.

Erik és Hersebom a sziget partjának mentében haladtak, hogy egyúttal a tengert is folyton szemmel tartsák. Klaas előre szaladt, folyton szimatolva; Erik figyelmesen vizsgálta a talaj minőségét, mintegy kutató, hogy vajjon mennyi ideig tart ki. Aggódva látott itt is ott is hatalmas repedéseket, melyek elárulták, hogy a tenger vizének romboló munkája egy perczig sem szünetel. Azért is vizsgálta oly gondosan Erik, hogy mihelyt a legszilárdabb pontot kiszemeli, oda viszi az élelmiszereket, mert azoknak biztonságba helyezése a szó szoros értelmében életkérdés volt rájuk nézve.

Klaas vidáman szaladgált előttük, igazi grönlandi kutya volt, e hóborította vidék tetszett neki módfelett, mintha emlékeztette volna Grönland hómezőire.

Egyszer csak megáll Erik, egy fekete pontra szegezte tekintetét, mely a hó között látszott. Azt hitte, hogy valamely foka bukkant fel.

Nem volt az foka, hanem — ember. Vérborította, eszméletlenül hevert a hóban. A ruhája nem mutatta, hogy az *Alaska* valamelyik szökevény matrőza lehet. Erik hozzá sietett, felemelte az eszméletlen ember fejét, rőt haja arcára csapzott, belapult orra olyan volt, mint a szerencsené... Erik szíve hevesen kezdett dobogni... Izgatottan gombolta ki a ruháját, az ingét, nem azért, hogy szíve dobogását hallgassa, hanem azt a bizonyos nevet kereste a mellén... azt a nevet...

Ott volt... a kék pontok betűk alakjában sorakoztak a mellén: «O'Donoghán Patrick *Cynthia*».

És annak az embernek a szíve még dobogott... élt még!... A fején vérző seb, a vállán és mellén

erős zúzódás nyomai... Ezért vesztette volt el az eszméletét.

— Vigyük őt oda, hol az élelmiszerek vannak, s eszméletre kell mindenáron térítenünk! — mondá Erik Hersebom gazdának.

Aztán halk hangon, mintha félne, hogy O'Donoghán Patrick is hallja, hozzá tevő még:

— Apám, ez az, a kit évek óta keresek, ez O'Donoghán Patrick. Ez az... és már-már elhagyja őt az élet...

Sajátságos is az ember! Ime, Erik megfélekedett a helyzet kétségbeejtő voltáról, mihelyt felcsillant a remény, hogy ezt a régóta keresett titkot megtudhatja. Bezzeg másképpen gondolkozott Hersebom. Mit törődött ő ezzel a titokkal...

— Ugyan mi hasznát vehetnök most — dörmögő kedvetlenül.

Erik megfogta a fejét és vállát, Hersebom a két lábát, s megindultak vele.

O'Donoghán Patrick felnyitotta a szemét... Nagyon lehettek a fájdalmai, mert felsziszent... Aztán halk hangon rebegé:

— Inni!...

Erik lefektette őt, s neki támasztá egy jégtömbnek a hátát, s pálinkás kulaesából szájába öntötte az éltető — neki bizonyára éltető nedvet.

O'Donoghán Patrick lassankint magához tért. Körülnézett s nagyot sóhajva szólott:

— Hol van Jones?...

— Itt találjuk őnt a jég hátán — felelé Erik. — Régóta fekszik itt?

— Nem tudom — mondá a sebesült nagy erőlködéssel. — Még inni akarok! — tördelél s reá szegezte szemét mereven Erik arcára.

Újra ivott, s aztán hova-tovább beszélni is tudott.

— A vihar kitört, a hajó kezdett sülyedni... Neháyan elmenekültek a csolnakokon, a többiek odavesztek... Jones intett nekem, hogy menjek utána... egy kis lélekvesztőt eresztett le, abba szállottunk bele ketten... Pompás jószág volt... nem merült el... Csak mi értünk partra... mindenki elpusztult... A tenger nagyon gonosz volt... A hullámok minket ide-oda hanytak... eleget szenvedtünk... Végre kimászhattunk a partra... Ma reggel elment Jones, hogy fókát lőjjön, vagy madarat... Nagyon éhesek voltunk... Azóta nem láttam őt...

— Az a Jones talán az *Albatros* egyik tisztje, nemde? — kérde Erik.

O'Donoghán Patrick szörnyen csodálkozott azon, hogy ilyesmit kérdezhet valaki.

— Nem, ő az *Albatros* gazdája és kapitánya. — Hát nem a Tudor Browné az *Albatros*?

— Nem... nem tudom! — felelé akadozva O'Donoghán Patrick, — aztán gyanakodva nézett Erikre, mintha attól félne, hogy akaratlanul is eljárt a szája.

Erik többet is akart még tudni... Ó, még nagyon sokat akart ettől az embertől kérdezni.

— Látja, ön tegnap nem akart átjönni a hajómra, hogy együtt beszélgessünk, s a szeren-

esétlenség mégis csak összehozott minket, beszéljünk tehát komolyan és okosan! Látja, itt fekszik egy úszó jég-szigeten, meg van sebesülve, eszméletlenül találtam a hóban, azt hittem, hogy már halott. Mi ketten, a nevelő apám meg én mentettük meg őt, nekünk van élelmiszerünk, pálinkánk bőven. Nem kérdeztük, hogy ön ki és mi, gondját viseltük és gondját fogjuk viselni ezután is. Hát ennyi jóért ne érdemelnök meg, hogy őszinte legyen?

Az irlandi reá meresztette szemét Erik arcára, s észrevehették, hogy valami névtelen félelem, iszonyat szállja meg.

— Attól függ, hogy ön mit kérdez tőlem? — felelé hosszas hallgatás után.

— Arra magának könnyű lesz felelni! — mondá Erik mosolyt erőltetve ajkára, s a sebesültnek a kezét megfogta. — Hiszen tegnap is hallotta tőlem; a miért én erre a hosszú és nehéz tengeri útra keltem, az a titok. Ön jól tudja, hogy miről van szó! Látja, O'Donoghán Patrick, ön engem boldoggá tehet; az a titok olyan drága nekem: úgy-e bár, tud valamit arról a «bójá»-ra kitett gyermekről? Vezessen engem nyomra, hogy hol találhatnám meg szüleimet?... Ne féljen semmitől! Nem félhet épen semmitől!

O'Donoghán úgy hallgatta Erik esdeklő szavait, mint egy darab fa: érzéketlenül és bután.

Aztán nagy-sokára megszólalt:

— De hátha olyan földre jutunk, a hol törvényszék van, a hol bírák vannak, s engem bajba találna keverni?

— Esküszöm, hogy soha sem teszem meg!... Mindenre esküszöm, a mi nekem szent! — kiáltá Erik izgatott hévvel. — Bárminő bünt követett is ön el velem szemben, megígérem, hogy soha e miatt kérdőre nem vonom. De meg, ha esetleg tenni akarnám is, hiába való volna, mert húsz évvel ezelőtt történt dolgok a törvény előtt elavultak, azok miatt vádolni senkit sem lehet a törvény értelmében.

— Igazán? — kérde O'Donoghán, s mintha e pereztől kezdve a szíve is kezdett volna megnyílni. — Pedig Jones azt mondta, hogy az *Alaskát* a rendőrség küldte, hogy engemet elfogjon, s törvény elé állítson, s ön is ilyesmit mondott a tegnapi.

— Jones csak rémitgetni akarta őnt, mert neki bizonyára nagy szüksége van arra, hogy O'Donoghán Patrick hallgasson.

— Bizony van! — felelé az irlandi, — nagyon is szüksége van arra. Hogy tudta meg ön azt, hogy a titokba én is bele vagyok avatva? — kérde Erik től.

— Bowles, a *Red Anetor* koresmárosa meg a felesége mesélték, hogy ön gyakran emlegette a «bójára kitett gyermeket».

— Igaz!

O'Donoghán Patrick hosszasan eltűnődött. — Önt igazán nem a rendőrség küldötte, igazán nem? — kérde jó idő múlva.

(Folyt. köv.)

A MAGYAR DIÁKNYELV.

Irta Dobos Károly.

7

gyenge: «huszonegyes» kártyajáték. (Szolnok.)
gyengélkedik: bukásra áll. (Eszterg.)
gyertyapénz: világitásra kapott pénz a kollégiumban. (Debr.)
rá-gyujtani: dalolni. (Ált.)
Harácsolni: nyerni a kártyán. (Rszbt.)
hasal: össze-vissza beszélni. (Temv. és több helyen.)
hasal: megbukik. (Ált.)
hasaz: készülés nélkül összevissza beszélni (l. hasal.) (Baja.)
hazudni: ha vallástalanabb fiuk gyónnak. (Baja.)
haruspex: világi pap. (Eszterg.)
hálpaklacs: [régii tréfás diák szó. Debr. Jókai: Diákok regénye], a ki összevissza hadar s elnyeli a szó végét. Ebből van összevonva: Hála a papnak, más világon is van kulaes. (Debr.)
herélt kakas: félbolond. (Debr.)
hógulya: hólabda hógolyóból. (Debr.)
össze-horgászni: összeszedni. (Selmb.)
Hungi: Hungária szálloda a szokásos rövidítéssel. (Selmb.)
hübnerre van: nem ép az elméje. (Debr.)
Hühü Balázs: félkegyelmű. (Szolnok.)
hüpe: bamba, hülye. (Debr.)
Ibolyamártás: vöröshagyma mártás. (Debr.)
ibrikelni: kártyázni; a «vizit» ibrikbe dobják a játékok s az ibriktől maga a játék. (Bpest.)
ides úr: gunyolódás. (Debr.)
impassz: oly vizsga kérdések, melyekből nem gondolta a vizsgázó, hogy felel. (Debr.) V. ö. német Pass.
intő: évközben küldött figyelmeztető czédula. (Ált.)
irmi: cigarettázni. (Sz. Fehérvár.)
iszik: a bigejátéknál akkor, ha a bige a kört éri, vagy rajta fekszik. (Selmb.)
Jaj: nyomosító szócska. (Rszbt.) Pl. Elment a Pista? F. Jaj el! K. Szekundát kaptál? F. Jaj azt.
jakhecz: zsidó. Tájszó is. (Szolnok.) A beszéd közben gyakorta ejtett ich, iach-ból, mintegy hangutánzó szó.
jogász: osztályvizsgát tett, de érettségén elbukott ismétlő VIII. osztályos tanuló. (Rszbt.)
ős jogonc: a jogász más alakja.
jó pofa: (jó blatt, extra blatt, jó maszk) tetszetős diák arcz. (Debr.)
jó pipa: egy húron pendülő esintalan diák. (Ált.)
jó tajték: mulató diák. (Debr.)
jó vágású leány: (jó modorú, jó tapintatú) formás, gömbölyded leány. (Debr.)
jordány: zsidó. (Ált.)
jöttment bál: az a táncmulatság, melyet végzett akadémikusok, a máshol tanuló «arany ifjúsággal» egyetemben rendeznek Szylyveszter estéjén Selmecen.
juhászkapcsot adni: a lábát valakinek erősen megszorítani. (Kün-Félegyháza.)

Kaczagány: felöltő. (Debr.)
kacsa: elégtelen. (Felv. és ált.)
bekacsázni: elégtelenre felelni. (Debr.)
kacsát fogni: u. a. (K. Félegyháza.)
kaftán: felső ruha.
kalatyi: kaszinóz, órák alatt fecseg (Esztergom.) Tájszó is.
kalefaktor: a ki a hallottakat szereti a felsőbbségnek beárulni. (Debr. Jókai: Diákok reg.)
kamara muri: (kamaraheccz), kamaranulatság. (Selmb.)
kamara: diákszoba. Régi szó. (Felvidék. Más értelemben v. ö. Sz. M. Tsz.)
kamarás: együtt lakó, lakótárs.
kampázni: labdával (kiverőt) játszani. (Selmb.) (Az ütő fától; kampó-tól) (Tájszó, V. ö. Sz. M. Tsz.)
kampecz: csikó, elégtelen, buktí. (Rszbt. és ált.)
kani: megszólítás te helyett. (Debr.)
kan muri: nagy lumpolás. (Debr. és ált.)
kántus: diák-énekkar. Reformatus intézetek kebelében.
kantus magiszter: énekkarvezető. (Temv. Szt. Imre intézet.)
kapázni: rosszul tenni valamit. (Selmb.)
kapkodni: a pöcsik (légy) után, a debreczeni diák, ha nem hajlandó társa föllentéseinek hitelt adni, elkezd a pöcsik után kapkodni, ezzel jelenti: hogy érti a esziót. (Debr.)
kapcza: évvégi bizonyítvány. (Beszt. Bánya.)
kappa: buta, bolond. (Selmb.)
kápsálni: (v. ö. lat. capsula, tót kapsa tarisznya) a kollégium részére könyvirodalmat gyűjteni. (Debr.)
kaptafajogász: eszmadia inas. (Baja.)
kapta: az elekeioknál, mikor egy-egy legatusra rá-sóznak valami rossz helyet, a többiek a kapta, kapta kiabálással szentesítik, hogy elfogadta. (Debr.)
kathedrás: az a tanuló, a ki az osztálykönyvre felügyel. (Sz. Fehérvár.)
kaszakapakerülő: diákszidalom. (Debr.)
katasztrófa: öntött zsemlye. (Szombathely.)
katyi: katalógus. (Selmb.)
káplár: a ki kettőből bukott; vagy a kinek az értesítőben kettőből van csillagos elégséges. (Eszterg.)
kárál: a ki nagyon jól tudja a leczkét. (Ált.)
káv: kávéház rövidített alakja, az akadémiai kör helyiségét hívják így.
kebek: zsidó diák gúnyneve. V. ö. Krisztus kecskéje. (Rszbt.)
kecces x úr: tisztelt uram! (Debr.)
kenni: iparkodni szorítani, pl. Kenjed kamarás, csak rajta, pl. ha udvarol az egyik diák. (Selmb.)
kenni a kereket: pénzt adni. (Torda.)
kenőcs: pénz. (U. o.)
kertelni: hasból beszélni. (Sz. Fehérvár.)
keszeg: vékony, sovány. (Ált.)
kicsípni: váratlanul kiszólítani a diákokat. (Rszbt.)
kifogta a képit: csunya arczú diákra mondják. (Debr.)
kifutás: labdajáték. (Ált.)
khina jogász: tanítójelölt. (Debr.)

Rhampsinitos király kincstára.

Elbeszélés.

Gaisford J. F.-től.

Rhampsinitos egyiptomi király (III. Rhamses) kincstárának nevezetes módon történt kirablását Herodotos görög író után Gaisford híres angol hellénista következőleg beszéli el.

A papok állítása szerint — írja Herodotos — Rhampsinitos oly tömérdek ezüst kincset kuporgatott össze életében, a melyet sem előtte, sem utána fáraók egyike sem tudott felmutatni. Kincseit biztos helyen megőrzendő, faragott kövekből külön házat építtetett, melynek egyik fala tulajdon palotájának egyik oldalával volt összekötve. Az építész gonosz szándékból azt a furfangosságot gondolta ki, hogy a faragott kövek egyikét oly módon illesztette be a falba, hogy azt onnan két, sőt esetleg egy ember is könnyen kiemelhetné. Mikor a ház elkészült, a király odahordatta kincseit. Az építész pedig nemsokára súlyosan megbetegedvén, halálos ágyán a kincstári épület összeállításánál véghez vitt furfangját oly czélból fődözte föl fiainak, hogy abból esetleg hasznot húzhassanak. Megmagyarázta nekik a kő külső ismer-

kípuskázni: a leczkét kiolvasni.
kirántani: v. ö. kiesipni. (Rszbt.)
kirendelés: az akadémiai kör elnökének azon kötelessége, hogy egy kolléga betegségének egész idején át két-két kollégát 2—4 órai időtartamra fölváltva kirendeljen. (Selmb.)
kis botos: a ki vezeti a diák tűzoltókat. (Debreczeni kollégium. Jókai: Diákok regénye.)
kis hamis: (gúnyosan) szemtelenkedő, a ki mást bolonddá akar tenni. (Debr.)
kis marha: u. a., kissé naivabb diák. (Debr.)
kis mózes: az eminensek, kik a tanároknál is benfentesek. (Rszbt.)
kis praxis: az akadémikusoknak szaktanárjaik vezetése alatt tett kisebb tanulmányútja. (Selmb.)
kispiczöl: kiles a könyvből. (Kün-Félegyháza.)
kis széklet fog: négyesre (4) felel. (U. a.)
kiszipolyozni: mikor a diák nem nagyon sokat tud a leczkéből s úgy kell belőle minden szót «harapófogóval kiszipolyozni». (Szolnok.)
kiugrani: ha a kispap ott hagyja a szemináriumot s világi lesz. (Eszterg.)
klamantes: lármázók, a lármázókat tartalmazó papír. (Ált.)
klipitroklapatorium: kulaes, butykos. (Debr.) Hangutánzó szó, tréfásan képezve az iváskor hallható kotyogás után.
klubb óra: az első éves akadémikusoknak — a felső mennyiségűtani rendes gyakorlati órákon kívül — tartott külön ismétlő illetve gyakorló órák, melyekért azonban külön díj jár. (Selmb.)
kocza: segédtanár. (Selmb. más értelemben, v. ö. Sz. M. Tsz.)
koczé: kisebb diák. (Sz. M. Tsz.)
kolbász: az nekem kolbász, semmi, az nekem pipa. (Bpest.)
kolloquálni: az egyetemen divó (félévek végén történő összefoglaló felelés) jelentésén kívül gimnáziumokban is, az időszakok végén való «tentinálás» vagy «referálás» az időszakban tanult összes anyagból való felelés. (Bszbt., Sárospatak, Igló.)
kondizni: tenni a szépet. (Temv.)
kondrukker: együtt vizsgázó két egyetemi hallgató. (Bpest.)
konferálás: a cœtusnak összeadott pénz valamely szükséges dologra. (Debr.)
kongatyáztat: mikor a diák huncutságból becsenget a házmesterekhez. (Z.-Eggerszeg.)
kontra: vegyes eledel: paszuly, borsó, lencse. (Kesm.)
konzilium abeundit kapni: valakit az intézetből való kizárással megfenyegetni, gyengébb fajta kiesapás. (Ált.)
konviktus: étkező hely. (Késmárk.)
kopó: segédtanár v. ö. (Kocza.)
kopó: tanár. (Losonez, Rszbt.)
koskár: görögöt tanuló, görög szó képző (szláv) -ár.
kótázni: kilesni a leczkét a könyvből. (Selmb.)
(Folytatása következik.)

A fiuk hozzáfogtak a munkához.

Az egyik tolvaj lábával a csapdában rekedt.

tető jeleit, annak helyét, valamint a módot is, melylyel azt céljaik elérésére felhasználhatják. Kezetekbe adom — mondá a haldokló — a király kincstárát.

Az építész meghalt s a fiúk rövid idő múlva hozzáfogtak a munkához. Éjszakának idején

hozzáfértek a palota falához s meglelvén azt a bizonyos követ, a kincstárból tetszés szerint hordták el a pénzt. Ámde a király, ki kincsét gyakran megtekintette, észrevette, hogy az edényekből a pénz egyre fogy. Mivel azonban az ajtó zárva és a pecsétek érintetlenek voltak, senkit sem vádolhatott, de még nem is gyanúsíthatott, mert kivülről a kulcsokat még saját gyermekei sem kapták kézhez.

Két vagy három izben észlelt fogyatkozások után — mert a tolvajok folyton rájártak a kincsre, a király a pénzes edények mellé erős vasból készült csapdákat rakatott. A tolvajok, kik látogatásaikat rendszeren folytatták, nem vették észre a csapdákat s egyikük lábával csakugyan bennrekedt. Mihelyt észrevette, hogy meg nem menekülhet, a következő szavakat intézte bátyjához: «Lábamat a csapdából ki nem húzhatom; ha levágom, a király csonka lábamról reám ismer, s akkor mindannyian veszve vagyunk. Nem marad tehát egyéb hátra, minthogy magamat értetek feláldozzam. Vágd, le testvér, a fejemet s vidd magaddal, holttestemet itt hagyhatod: fejnélküli emberre nem lehet ráismerni».

A testvér belátta, hogy öcsese helyesen fogja fel a dolgot, s mivel ez a csapdától okozott nehé-

sebbe amúgy is belehalt volna, fejét csakugyan levágta. Ezután pedig a véres főt gondosan betakarva, ismét kimászott a falon. Másnap korán reggel a király a kincstárban ott találta a fejnélküli tetemet, de vezéreivel együtt nem volt képes rájönni, mily úton juthatott a rabló a kincstárba, melynek bejáratát leghívebb harczósai őrizték. A papok, kikhez most Rhampsinitos fordult, megtagadták a jóslatot, valószínűleg azért, mivel mit sem mondhattak, a mi csak félig-meddig megfelelt volna az igazságnak.

— Akaszszátok a hullát a bejárat fölé! — kiáltott a király dühében — a ki pedig a hullát elmentében szomorú képet vág vagy sir, azt tüstént el kell fogni!

A lenyakazott fiú anyját nagyon bántotta, hogy a hullát a kapu fölé akasztották. Folyton arra unszolta a másik fiút, hogy szerezze meg testvére tetemét, másképp ő maga jelenti föl a dolgot a királynak. A szegény asszony elkeseredésében annyira ment, hogy fenyegetését végre is hajtottá volna, miért is a fiú ráadta fejét a veszedelmes vállalatra. Néhány szamar hátára borral töltött bőr-tömlőket rakva, azokat végig hajtottá a város. Midőn a palotához ért, hol a katonák a hullát őrizték, az egyik tömlőt késével megbökte, mire a

A fiatal ember azt felelte, hogy öcsese fejét levágta.

bor folytani kezdett. Ekkor úgy tett, mintha nem tudná, melyik szamar tömlőjéhez fusson s jajveszékelve tépte a haját. Az őrt álló katonák csakugyan hozzáláltak a tömlőből kiesurgó borhoz s azzal vigasztalták a fiút, hogy a nélkül is elég bora van. A fiú látszólag megnyugodott a bajban és szamarait félre terelve, a katonákkal beszédbe ereszkedett. Az egyik katona annyira megnevettette élceivel a társaságot, hogy a fiú még egy egész tömlőt bontott föl. Erre valamennyien versenyt ittak s a dolog vége az lőn, hogy tökéle-

tesen lerészegedve elaludtak. Ekkor a fiatal ember a sötétség beálltát felhasználva, a hullát levágta s azt az egyik szamar hátán szerencsésén haza is hozta. Az anya megmosta a fiú holttestét s a balzsamozásig biztos helyen elrejtette.

A király éktelen haragra gerjedt, midőn jelentették, hogy a tolvaj hulláját valaki ellopta és el is vitte. Föltette magában, hogy most már a furfangos tettest minden áron kézre keríti. Noha nem hiszem, hogy igaz lenne, de a papok így beszéltek s azért én is elmondom a király tervét, melyet utóbb csakugyan végrehajtott.

A király tulajdon leányának megparancsolta, hogy bármily állású, korú vagy rangú férfiút fogadjon el kérőnek. Az illető azonban köteles leendő az általa bármikor és bárhol elkövetett furfangos dolgokat és gonoszságokat elmondani. Ha ezek közül valamelyik a tolvaj hullájával véghez vitt dolgot említené, ezt a leány tartsa vissza és semmi szín alatt el ne bocsássa.

A leány híven teljesítette atyja parancsát, míg a tolvaj, mihelyt megtudta, mit kívánnak a kérőtől, föltette magában, hogy az egyszer ismét túljár a király eszén. Ugyanis egy nem régen meghalt ember karját levágva, s köpenye alá rejtve, a király palotájába sietett, hol a kérők az ország minden részéből ki s be jártak.

A királyleány rémülten futott apjához.

A királyleány a tolvajhoz ugyanazon kérdéseket intézte, mint a többi kérőkhöz. Erre a fiatal ember azt felelte, hogy leggonoszabb tette az volt, midőn testvéröcsése fejét levágta, a midőn az lopás közben a király kinstárában espadába került; legfurfangosabban pedig akkor járt el, mikor az öröket leitatván, fivére felakasztott hulláját elcsente. Midőn a leány ezt meghallotta, a fiatal ember után nyúlt, de a tolvaj a halott ember kezét tartotta oda, melyet a leány erősen meg is ragadott, de az alatt a tolvaj megugrott. A királyleány pedig rémülten dobta el magától a halottkezet, s futott apjához.

Ez utóbbi furfangosság és vakmerőség hírére Rhampsinitos birodalma minden részeiben hírnökökkel kikiáltatta, hogy a tolvajnak nemesak teljes bűnbocsánatot ad, hanem ezenkívül még fényes jutalomban is részesíti. A tolvaj a király szavaiban bizván, megjelent előtte s Rhampsinitos, kinek a fiatal ember mindent elmondott, nemesak gazdagon megjutalmazta, hanem leánya kezét is oda adta, mivel — a mint a böles király mondá — «az egyiptomiak mindenki eszén túljárnak, de ez a fiatal ember még az egyiptomiak eszén is túljárt».

HÚN-MONDÁK.

A *«Tanulók Lapja»* számára írta Gaal Mózes.

Buda várost épít.

Nem volt egy lélek sem Húnországban, sem a Dunáninnen, nem is azon túl, ki hírét nem hallotta az Isten kardjának. Örült, a ki Etelét nagyinak tartotta, nem örült, ki Etelétől tartott.

Ezek között vala jámbor Buda király, meg a berni Detre, csak hogy nem mutatta sem azt, hogy örvend, sem azt, hogy bús miatta. Öreg róka volt ő, sem Budát, sem öcsését előbbre nem tartá, mint a maga dolgát.

Buda ült sátrában, komoran ült, s búsan. Lelkének nyugalmát elverték ijesztő nagy gondok. Mindent, a mit látott, balra magyarázott. Minél nagyobbra nőtt Etele, annál inkább összezsugorodott Buda. Azok is, kik eddig napról-napra udvarolták, elmaradozának egy a másik után. Előbb csak az egyik, azután a másik; mind odapártoltak Etele királyhoz.

Gyöngyvér, Buda asszonya, végre nem állhatta, szóval felpanaszlá e siralmas dolgot:

— Árnyék vagy te, uram, akárhogy tekintem; napfény lett Etele, fogyó hold Budának régi dicsősége, királyi hatalma. Piperés asszonyát öcséd nagyra tartja, húnok főurait mind magához

vonja, miféle bűbája van a te öcsédnek, mely tégedet megfoszt mindenik hivedtől, őt meggyarapítja napról-napra inkább. Minap is, jól tudod — eddig elhallgattam, de kimondom mostan — mi- nap is, hogy eljött görög esászár küldte fényes nagy követség, lám Etelehez ment, hirt sem tud Budáról, húnok királyáról e kerek világon de senki . . . de senki . . . Árnyék vagy, nagy uram, én édesebb felem; ha árnyék nem volnál, meg nem esett volna veled a gyalázat az Isten kardjával? . . . Mivel jobb Etele, a kegyelem-király, mint Buda, azt kérdelem? Azzal jobb-e, hogy az ország felét tőled, s koronád szebb felét, mit könnyen od'adtál, nyájas-kegyelmesen tőled elfogadta? Ha árnyék nem volnál, hanem király, mint ő, Bulesu vezér bizony hozzád hozta volna a bűbajos kardot, mert téged illet ez, senki most jó Buda. Te volnál, ha volnál húnok igaz ura . . . Haragszik reád most Etele, tudhatod, mert gögös asszonya ellenünk felbújja, minap is felbújta, mikor Isten kardját könnyű asszonyvérrel s bizony hig elmével Aladárnak adta, hogy vele játszódjék. Megkorholtam ezért, ő felpattant erre, hiszen tudod te is . . . Jót immár tőle te nem várhatsz, én uram, jámbor Buda, mondom.

Rándított a vállán Buda király egyet, de nagy kedvetlenül, s dünyögött ekképen:

— Feket a nyelvére, asszonyi állatnak! Sokat csacsogsz, Gyöngyvér, felforralod vérem.

— Bárcsak felforralnám, édes uram, bárcsak: ha úgy felforralnám, hogy ne ülj csak veszteg, ölberakott kézzel ne várd a pusztulást, a mely szégyenszenre fejedre szakad majd. Etele megemészt . . .

— Véreskü köt hozzá, Hadúr is tud róla. Elfelejtetted már? Az osztálytevésnél esküszót esküdt, s Etele nem aljas, hogy esküt szegjen.

— Nem aljas, de ég a hatalom vágától, sok vagy neki Buda, nyügnék néz, útjából ki akar ő vetni. Kiben van bizalmad, ha sérül-fordul az idő, s egyszer csak Etele azt mondja Budának: elég neked, bátya, ülj otthon a suton; tedd le a koronát, a fejedet nyomja, állj hátrébb, nem kellesz immár sem a húnoknak, sem nekem.

E szavakat hallván, még alább lekókkadt feje jó Budának. Rejtegetni akarta, de hiába, hogy Gyöngyvér szava elevenre talált, fájó sebet ütött.

— Ülj ide, jó uram, szegény Buda király; hived voltam eddig, eztán is maradok, ha mindenki elhagy, Gyöngyvér a miképpen megosztotta a jót, a rosszat is oszsa. Csak téged a remény sehogy el ne hagyjon. Lásd, Buda, még okkal-móddal visszaterítjük a szerencsét hozzánk, csak te reám hallgass.

Megfogyatkozott a hived serege, gyűjtsd össze újfent. Hajló az ember-szív nyájas szóra, hajlóbb ritka ajándékra, mézes ígéretre.

— Mondasz valamit te, édes feleségem — felelé reményre gerjedetten Buda. — Mondanál valamit, csak a módját tudnám. Lusta az én elmém.

— Szerit-módját, hallgasd, apróra elmondom. Vagyon nekünk kincsünk vermekben elásva több, mint Etelenek. Húnok között egy sincs, ki Buda királyljal fölvegye. Töresd fel a vermet, kinek tartogassuk, se apró, se nagy nincs, kire reá hagyjuk, vagy öcsédnek szántad? Ennek is, annak is, a hún-urak közül barátságjelül, ingyen akaratból adj is, meg ígérj is még többet. Hitét, becsületét pénzen van ki adja, csak úgy ne kérd tőle, te csak ingyen adjál. Sereget gyűjts, Buda! Mire gögös Etele megtér emberölő harezból, idegen országból, sereg lesz melletted, nem egyedül állasz, kegyelmétől függve akárki fiának. Megértettél engem, édes uram, szólj hát?

— Jó lesz bizony, jó lesz, de valami kell még, erősebb oltalom öcsém ellen, hogy kövekből rakatok olyan várost, miről Detre beszélt, hogy van rómainál, gótnál. Királyi város lesz.

Etelének sátorpalotája mellett esodaszamba menő. Úgy lesz, úgy; Budának városa felépül, Budavárosa lesz, ezt a nevet adom. Fallal veszem körül vastaggal, magassal, büszke hegynek ormán Duna víze mellett.

Megörüle Gyöngyvér Buda felbuzdultán. Biztatta szép szóval, aranyos jókedvet mutatott hozzája.

Régi kincses vermek ontják az aranyat, a csillogót, fényest, melytől elvakul a hívságos ember szem. Drága szép kősöntyük, kardok kövel rakva, kelevéz is ezifra és aranyos nyergek, mind, de mind a földből most elérkeznek.

Görbe útját vette vén Detre Budához. Csak úgy véletlenül toppant be hozzája, legalább ő maga ezt mondta. Himezett-hámozott, azzal, a mit akart, csak nagy óvatosan hozakodott elő. Mondotta, hogy már vén, hogy neki már mindegy; testvérek dolgába avatkozni nem mer; mondta, hogy Etele nagyhirtelen megnőtt, mi tette, hogy Etele nagyhirtelen megnőtt, mi tette, hogy Etele nagyhirtelen megnőtt, mi tette, hogy Etele nagyhirtelen megnőtt, mert a hún imádja, mintha Hadúr volna; úgy követi harezba, mintha csupa merő lakodalom lenne minden háborúság . . . Mondta azt is, hogy lám Buda így, Buda úgy, hogy ő mindent előre látott a veszedelmes osztály óta . . . Azért, hogy pártosnak ne tessék, elme- gyen, kitér az útjából Budának is, Etelenek is,

hazamegy, leéli hátralevő egynehány napját békeségben.

Jó Buda nem várta az ilyen beszédet, rámondult haraggal az öreg Detrére:

— Te is elhagysz, gonosz, te is, mint a többi. Be megcsalatkozám sokszor hánytorgatott igaz hűségemben, nagy barátságodban.

— Megállj, Buda — szólott csalafinta areczal a gót róka — megállj; hűtelen nem vagyok, csak félek miattad, hogy bár van rá módod, elrontod a dolgot. Csinján kell az ilyen ember- vásárral bánni. Senki meg ne tudja te igaz szándé- kod. Lakomád, ha lakod palotádban, s jönnek hún urak, ne sejtsek, miért a jóságod, miért kínál- gatod arannyal, ezüsttel, egyéb drágasággal. Mert elébb nem tetted, hát könnyen gyanut fog, ki gyanakvó lelkű. Buda, légy nagylelkű, adj, a mennyit adhatsz, de magad dolgával ne hozakodj elő. Neked jó, a mint van, te többre nem vágyol, gyakran mondogassad, végtére elhiszik és az aranybérért te melléd szegődnek ingyenakarattól. Mert van a húnok közt sok, ki Etelenek nagyságát irigyl, s bátor nyiltan színli jobbágyi hűségét, mihelyt módját leli, ellene fordul az. Hozzád édes- sednek, meglásd, Buda, mind ők.

Ezt tanácslá Detre, s hazamene osztán. Öreg legény volt már, de a dolgok mélyét fenéki- g be- látta. Testvérezivakodás lesz ebből, de milyen. Az is, ki megmarad, bizony rossz végre jut. Hagyta a dolognak illetén folyását. Sem Budát nem szánta, sem Etelehez nem édesedett szive.

Ezalatt pediglen épült Buda király városa.

Ezernyi ezer kéz rakta a köveket, irtotta a fákat, az ácsok faragták tetőgerendának, kő-kőre simult ott, vaspántszorítékkal, emelkedett a fal, épültek a házak, épült palotája Buda jó királynak. Gót és római kéz munkája volt mindez, munkára szorítá a király parancsa, Etele király a harezból még meg sem tért: készen állt a város a Duna jobb partján, ép azon a helyen, hol régi időktől város állott, melynek házait feldúlták húnok kapitányi: Keve és Kadosa.

— Jöhetsz már Etele — mondá Buda fen- jén — Budaszállásának se hire, se hamva; Buda- városának bástyái fogadnak.

AZ OBSITOS.

Képünkhez.

Szegszárd városa nagy ünnepek tanuja volt a napokban. Leleplezték jó *Garay* János költőnek ércszobrát és egyúttal emlékkönyvet adtak ki, egyikét a legizlésebb albumoknak, a melyek ily alkalmakkor megjelenni szoktak.

Szabolcska Mihály ezt a csinos nibelungeni strófát írta az albumba:

Érekszobrod állni fog majd sok hosszú századig,
Híred-neved örökké, míg itt magyar lakik.
Mi versünk és írásunk módizhat százszor is,
De «Háry ő beszédét» «folytatja» akkor is!

Mily igaz mondás! Néhai jó Garay János írásaiból már eddig is sokat elavított az idők járása. És jöhetnek idők — ne adja a magyarok Istene! — a mikor a késői nemzedéket nem lelkesítik *Kontnak* nemzeti dacztól lobogó kifakadásai és a «Magyar hölgynek születni szép és nagy gondolat, magyar hölgynek születlél: áldd érte sorsodat!» híres tirádája. Egy alkotása azonban mindenha ellenáll az enyészetnek és halhatatlan marad: *Háry János, az obsitos!*

Van-e irodalomhoz konyító magyar ember, a ki jól nem ismerné e nevet, a ki szív szerint nem nevetett volna ennek a töröl metszett alaknak zamatos mondásain, kedves füllentésein? Ha a németek dicsékedhetnek az ő *Münchhausen* bárójukkal, mi dicsékedhetünk a mi *Háry Jánosunkkal*: sőt a magyar huszár szeretetreméltóbb, mint a német báró, mert az ő «lódításai»-ban kevesebb a raffinéria és nagyobb — ha erről szó lehet — a «jóhiszeműség», mint amazéban. Okvetlenül szeretnünk kell ezt a derék hadfit, a ki leloggatta lábait a világ végén, a ki elesipte Napoleon császárt, a ki oly akkurátosan viselkedett a francia császárral szemben, meglátogatta Bécsben a királyt, együtt ivott vele papramorgót, sőt még a kis királyfiúkkal is parolázott.

Garay a saját fantáziájából alkotta volna meg azt az alakot? Az olvasónak, a ki az írónak valamelyik hősét megszereti, nehezére esik hinnie, hogy ez a hős csak a légből van kapva, hogy az élő és mozgó emberekkel semmi közössége nincsen. Valóban, nehezünkre esett ama hitben élnünk, hogy *Háry János* soha sem élt és járt ezen a földön, a mint sokáig vélték. De az újabb kutatások kiderítették, hogy az *obsitos* bezzeg élt!

Háry János volt ő kelmének a neve, 1766 körül született és családja Simontornyáról szakadt Szegszárdra. A Hessen-Hamburg huszárezredből 1804-ben bocsátották el, mint közlegényt. Obsitára szörnyen büszke volt, a mi kitészik abból az apellatából is, melyet 1819-ben terjesztett nemes Tolna vármegyéhez. A gyakori porziók és katonatartás alól való mentességet kér ebben, «mert a király *kimélni* szokta az ő katonáit». Polgári mestersége egyébként *gölcöncsér*, azaz fazekasság volt. Poharazás közben nagy fennyen el is szokott dicsékedni a derék obsitos:

— Bezzeg nincs több olyan gölcöncsér Szegszárdon, mint Háry János!
— Hát Kelemen, bátya? inceskedtek vele.
— No meg az . . .
— Hát Biesérdi?
— No meg az . . .
— Hát Muzsonics?
— No meg az . . .
Ez a «no meg az» vagy tizszer ismétlődött

azután, akkor azonban annál nagyobb önérettel vágta ki az öreg: «Hej nincsen több olyan gölcöncsér, mint Háry János!»

Alakjára nézve alacsony, vézna ember volt a «Napoleon-fogó» obsitos, a szavakat nagy megfontolva eregette orrán keresztül, a mi annál komikusabbá tette. Nagyot mondásaival egész társaságokat mulattatott és a gyerekek óraszámra áhitattal hallgatták hihetetlen kalandjainak elbeszélését. Híres is volt erről egész Tolnában.

Garay János 1842-ben járván Szegszárdon, hallotta Háry János uramnak viselt dolgait, a melyeket 1843-ban versbe is szedett. A legérdekesebb az, hogy Háry János *tényleg elmondotta* ama hírességeket, a mik Garay költeményében foglaltatnak.

A vén kiérdemült hadfi szörnyűkép megorrolt az ármányos «kalendáriomesinálóra», a ki őt ilyenkép kiszörkesztette. Ép ezért világraszóló mókát vélték inscenálni Garay János barátai, mikor meghitták az öreget egy szüretre, melyen a költő is jelen volt. Az öreg azonban megsejditette a dolgot, mert mikor a költővel találkozott, nagy élesen így szólt:

— Hát az úr ki legyen?

— Erdélyi János orvos vagyok, — felelt Garay, nem akarván kiletét elárulni, hogy a móka annál teljesebb legyen.

— A' se igaz ám, mert az úr *indzsellér*. Tegye le az ókulárját, mert úgy nem nézhetek az úrra!

Az *indzsellér* szót gúny, fitymálás okából szokta használni a tolnai nép. Háry János uram így töltötte ki a boszúját; lassankint azonban megjött a kedve, megbékélt és délután már mély hittel beszélt el a tiroli mars történetét, a mikor a huszárezredet a hegytetőkön akkora *köd* érte utol, hogy tapodtat sem mozdulhattak. Ám a kapitány nem jött zavarba, kirendelte a közeli falu aszszonyait, a kik *széwnóval* kaparták el a ködöt.

Élete végéről maradt fenn még egy hallatlan «lódítása» a derék obsitosnak. Egy borbélyt főzött le vele, a ki fitymálta az ő mesterségét.

— No, mit gondol kend, hogy Taliánországban hány borbély is van egy árnádiában?

— Tíz, húsz, száz . . .

— Nyila! — egy se — ki győzne annyi embert fizetni?

— Hát?

— Hát úgy van az tudja, hogy a kapitány kivezényli a századot a *borotvamalomhoz* s elkiáltja: állj! — halb recht — suttó! egyet fordul a borotvamalom kereke; halb links — suttó! még egyet fordul a kerék s kész a borotválás.

Garay, mikor e lódítást meghallotta, nem győzött eleget sajnálkozni, hogy nem szöhetette be költeményébe.

1850-ben halt meg az Úrban Háry János. Ha diákul tudott volna ő kegyelme, elmondhatta volna magáról Horatiussal: «Non omnis moriar!» mert az «*Obsitos*» föntartja az ő emlékét. De nemcsak az övét, hanem a költőét, Garay Jánosét is — mindörökké.

«Az angyalát! kiálték, s megcsipem őt nyakon,
Most valid meg, úgy-e, hogy te vagy Napoleon.»

Nemzeti jellem az ókori építészetben.

A *Tanulók Lapja* számára írta Eszterházy Miklós gr.

«Le styl c'est l'homme même»; a múlt század tudósának e mondása jut eszembe nemesak akkor, midőn valamely irodalmi műben gyönyörködve, a sorokban egyszersmind szerzőjének egész egyéniségét látom megnyilatkozni, hanem akkor is, valahányszor megállva egy épület előtt, a vonalaiban kifejezett eszmét bámulom, benne elmerülök.

A művészetnek, bármely irányú legyen is, czélja, feladata, hogy a szép eszméjének megtestesítése által lelkünknek tiszta, érzelmi világunkon kívül eső gyönyört szerezzen. De a szépnek a természetben rejlő ezen eszméje nem önmagától, hanem a művész alkotó szelleme által testesül meg a műben, építményben. A művész lángelméje gyűjti egybe a természetben elszórt, sok mellékkörülménytől elhomályosított szépnek sugarait, s e mellékkörülményektől megtisztítva felfogja egyénisége tükrében és művére vetíti. De valamint a nap sugarai alkotta kép a tükör alakjától függ, a szerint váltakozik a műben is a művész egyéniségéhez képest a szép megtestesítése. Innét van, hogy míg tárgya, azaz a szép eszméje állandó, ezen tárgyat kifejező alakok mindig különböznek. E különfeleség csakis a művészek eltérő jellemében, felfogásában leli magyarázatát. A szépnek szemlélete a természetben minden művészen más és más hatást kelt, s e hatás különfelesége szerint váltakoznak egyúttal ennek kifejezései, a műalkotások is.

Az építészet azonban, a mely inkább általános hangulatot, mint határozott cselekvést fejez ki, a melynek gyakorlati hivatásánál fogva a kor embereinek köznapi szükségleteihez kell alkalmazkodnia, nem annyira az építő egyéniségét, mint inkább az egész nép felfogását tükrözteti vissza. — Helyesen mondja Lavisse francia író: «Valamely épület sokkal nagyobb mértékben fejezi ki kora gondolkozásmódját, mint bármely irott mű». — Valamint azonban az egyes ember gondolkozásmódja főképp belső, egyéni jellemétől függ, ép úgy a nép, a társadalom, az egyes emberek eme collectív kifejezése, saját jelleme, azaz nemzeti jelleme szerint érez, gondol s cselekszik. Az egyes népek földrajzi helyzete által létesített viszonyok szertelen hatással vannak, sajátos bélyegüket nyomják a nép vallási, társadalmi, politikai életére és felfogására. Ezen sajátos bélyeg alkotja meg az illető népnek úgyneve-

zett nemzeti jellemét, mely minden közézelra szánt alkotásában megnyilatkozik, akár érzelmeink alá essék ezen tárgy, akár ezeken kívül. S csakugyan, mily éles ellentét van az észak s dél lakosának jelleme, alkotásai közt! Délen lágy szellő susog halkán a myrthus ligeteken yégig; a derült égen a nap aranyos sugarait árasztja szét, szokatlanul élesen világítva meg a természet pazarul szórt ajándékait. S e földi paradicsom partjait az ocean, a csendes hullámú tenger mossa . . . Csodálkozhatunk-e tehát, hogy a dél lakosa az őt körülvevő természet eme nyugodtságát, légységét juttatja kifejezésre egyszersmind alkotásaiban is; csodálkozhatunk-e épületeinek nyugodt vonalain, nagy kiterjedésén, derült, világos, pazar belsőjén?

Egész ellenkező az észak lakosa. Jellemének alapvonala a higgadt megfontolás, számító ész, kitarító szorgalom, szemben a Dél fiának könnyűvérűségével, élénkségével, lágy kedélyvilágával. Míg az előbbennek a természet mintegy önként nyújtja táplálékát, az utóbbinak arca veritékével, a természet ellen küzdve kell mindennapi kenyerét keresnie. Ez életfentartási küzdelmében égig nyuló, hótakarta sziklák környezik; tájain nem játszik az enyhe szellő, csak a vihar seper végig kopár bérczeiken; felette nem mosolyog a derült ég; ólomszürke felhők űzik egymást; majd sűrű köd borítja az egész vidéket; ezen örökös homályon csak ritkán tör keresztül a napnak egy-egy halovány, gyenge s bizonytalan sugara. Építészetében érvényre is juttatja ezen folytonos harcát, nyugtalanságot a megszokott óriási magasságot. Tetőt tetőre, oromzatot oromzatra halmoz; tornya, miként az észak sudár fája a fenyő, felhőkbe emeli büszke fejét. Mindkét népet egy czél vezeti, de míg az északit a férfias büszkeség, a délit a kellemes nyugodtság jellemzi.

Minden nép, eleinte a legdurvább alakban ugyan, arra törekedett, hogy magának hajlékot alkosson. A többi épülettől elütő, ékeesebb hajlékot főbbjeinek, isteneinek állít. Művelődésének, izlésének finomulásával együtt alkotását a tökéletesség bizonyos fokára emelé; nemesak arra törekedett, hogy alkotása csupán szorosan gyakorlati czéljának feleljen meg, hanem művével *kedzdelles* aesthetikai hatást is iparkodott elérni: bár ezen aesthetikai hatás még nagyon primitív volt. Az emberiség művelődését megnyitó népek-nél számos példáját találhatjuk a szép-érzék ilyen kifejlésének. Ámde ezen népek, — főképp az egyiptomiak — részint földrajzi elszigeteltségük,

részint merev kasztrendszerük, részint pedig a szép visszás felfogása folytán alkotásaikban rideg egyoldalúságot fejeznek ki. Változatlan minden művük, a hogy változatlanul marad meg századokon át az épületkolosszokat emeltető zsarnok s az építésre kényszerített rab munkás. Náluk, mint minden keleti népnél az eszme ismeretlen volt; az alakot tekintették egyedüli czélnek. Az arányok hatalmasságában, a kolosszalisságban vélték a szép megnyilatkozását, s egy élettelen kötömege összehordásában a műalkotást. Ezen felfogás uralkodott a Kelet valamennyi népénél, hol a rabszolgák ezrei néma megadással túrték uruk lenyűgöző hatalmát; hol minden egyéni szabadságot a kényuralom monoton egysége dermesztett meg. Az óriási építményeket korlátlan uralkodói hatalom emeltette, de a szellem szabadságát nagy méreteivel pótolni nem vala képes.

(Folyt. köv.)

KEDVES OLVASÓINK!

Évfolyamunk második felének küszöbén tihozzátok intézzük szavunkat.

Azt véljük, e két negyedév alatt vérré válhatott bennetek a meggyőződés, hogy: ha ifjúsági lap érdekes a pártolásra, a *Tanulók Lapja* az!

Állt-e valaha folyóirat közelebb a szívetekhez, azonosította-e magát veletek úgy, mint a *Tanulók Lapja*?

Oly czéllal érkezett-e hozzátok vasárnaponkint, hogy merőben néhány percz szórakozást nyújtson? Nem! Mint szív szerint való jóbarát, mint tartós hatású tanácsadó köszöntött be hozzátok: gyönyörködtetve és tanulságot adva, irányokat jelölve és gondolatokat ébresztve!

Büszkén és bátran elmondhatjuk, hogy oly tartalmat és kiállítást, mint a *Tanulók Lapja*, alig produkált még ifjúsági lap Magyarországon! A kiadó *Franklin-Társulat* hírneve egymagában is kezeskedik e mellett. «Czéhbeli» emberek és a támogatók elismerő, ránk nézve hízogó kijelentései hirdetik ezt.

Most, a második félév kezdetén arra kérünk benneteket: karoljátok föl lapotokat továbbat is szeretettel és lelkesedéssel! *Mutogassátok, ismertessétek ott, a hol talán még nem ismerik, hangsúlyozzátok, hogy ez a magyar ifjúság igazi orgánuma és egyetlen számottevő lapja! Toborzzatok új előfizetőket: buzgalmatokért anyagilag jutalmaz benneteket a kiadóhivatal és erkölcsileg a szerkesztőség, mely a fokozódó pártolás hatása alatt mindent elkövet, hogy a lap szívfonalát emelje.*

A második félév méltó lesz az elsőhöz! Válogatottnál válogatottabb olvasmányok várják a közlés sorát. A véget érő *Cynthia* hajótöröttjét új regény követi, ugyancsak *Verne* Gyulának csodás tollából. Címe en:ek

Az úszó város,

Verne-nek világhírt aratott alkotása, mely magyar nyelven a *Tanulók Lapjában* lát először napvilágot. (Különböztessük jól meg *Az úszó szigettől!*)

Kellemes meglepetésül fog szolgálni az ifjúságnak egy másik cikksorozatunk:

A magyar diák természetrajza,

mely a humor derős fényében, fölöttébb szellemes módon ismerteti azt az érdekes teremtményt, melynek neve: *diák*. A képeket *Görö* Lajos rajzolta hozzá.

Folytatjuk *Gaal* Mózes költői hún-magyar mondáit, melyeket *Gyulay* László illusztrált. E mellett kisebb elbeszélések, eszthetikai és természettudományi fejtegetések nagy bőséggel fognak megjelenni a nyári folyamán. Legközelebbi számaink egyikében új

irodalmi pályázatot

hirdetünk előfizetőink részére, becses könyvjutalmakkal. Ismételve kérünk benneteket, kedves olvasóink, *karoljátok föl és terjeszszétek a Tanulók Lapját!* Ara — a negyedévi 1 frt 20 kr. — valóban oly olesóra van szabva, hogy a legszegényebb ifjú is megrendelheti a *Franklin-Társulat*nál.

Lapunk mai számához posta-utalvány van mellékelve, az e hó végén lejáró előfizetések könnyebb teljesítése végett. Az előfizetés megújításánál sziveskedjenek olvasóink czímszalagjukból, mely alatt a lapot kapják, egyet a posta-utalvány szelvény hátulsó lapjára fölragasztani és így küldeni be kiadóhivatalunknak. Egyúttal kérjük azokat, a kik a *szünetekben* tartózkodási helyüket megváltoztatják, értesítsék erről a *kiadóhivatalt*. A szerkesztőségbe küldött értesítéseket nem vesszük figyelembe.

Jó vakációt kíván és üdvözl benneteket

A *Tanulók Lapja* szerkesztősége.

AZ ISKOLA VILÁGÁBÓL.

A löcsei áll. főreáliskolai «Arany»-kör 25 éves jubileumát f. hó 8-ikán délután három óraker ülte meg a városi vendéglő tánctermében, hol a pódium mögött Arany János megkoszorozott nagy arczképe függött. A kör tagjai az ünnep megkezdése előtt táviratban üdvözlötték a budapesti ünneplőket. A tánctermet már az ünnepség kezdete előtt zsufolásig töltötte meg az előkelő közönség, melynek soraiiban ott voltak a különböző tanintézetek igazgatói és tanárai is. A *Honfidal* éneklése után a díszgyűlést *Walther Béla* h. igazgató nyitotta meg, kiemelve, hogy a kör ma ezüstlakodalmat ül. A beszédet *Wagner «Nászkar»*-ának éneklése követte, mely után *Patz Aladár* VII. o. t. Arany «*Walesi hárdok*» című költeményét szavalta el nagy hatással. A műsor fénypontja a *Várad*-Kun-féle «*Petőfi a Hortobágyon*» cz. melodramának előadása volt, melyet *Geyet Győző* VI. o. t. szavalt el hegedűn, zongorán és cimbalmon pedig *Hutvra József* VIII., *Breier Elemér* VII. és *Wagner Géza* VIII. oszt. tanulók kísérték. A műsor minden darabja után felhangzott az elismerő taps, de ez legjobban megnyerte a közönség tetszését. Az ünnep derült részét *Garay «Obsitos»*-ának elszavalása alkotta, melylyel *Berger Tivadar* V. o. tan. tünt ki. Most az ifjúsági zenekar adott elő *magyar népdalokat*, ezek után pedig *Friedländer Mór* VIII. o. t. olvasta föl az alkalomra írt ódáját. Erre a pályadíjak kiosztása következett; nyertek: *Nascsák A.*, *Friedländer M.*, *Breier E.*, *Jekelfalussy J.*, *Patz A.*, *Geyer Gy.*, *Figura A.* és *Berger T.* A záró beszédet *Sárffy Aladár* dr. körvezető-tanár mondta, ki meleg hangon ismertette a nagyszabású budapesti Arany-ünnep előzményeit s ezzel kapcsolatban a *Tanulók Lapja* szerkesztőségének azon páratlan rokonszenvét, melylyel azt létrehozta.

Felolvasta ennek műsorát s e szavakkal végezte beszédjét: «Ezt az ünnepet épen most tartják meg Budapesten is és mi, hálás köszönetünkön kívül, innen a távolból nem viszonzhatjuk egyébbel a budapesti ifjúság ily testvériesen nyilatkozó rokonszenvét, mint ha szívből kívánjuk, hogy Rupp Kornél dr. szerkesztő úr, a magyar ifjúság kedves professzora s a velünk együtt ünneplő lelkes fővárosi tanuló ifjúság sokáig éljen!» A közönség erre hosszas és viharos éljenzésben fejezte ki elismerését a budapesti ünnep rendezőinek. Az ünnepi hangulatban levő ifjúság s a közönség a *Rákóczi-induló* zenéje mellett távozott az ünnepségről. — A «Tanulók Lapja» szerkesztőségének este érkező szíves szavú táviratát a körvezető csak másnap reggel függeszthette ki a fekete táblára, hol aznap az intézetnek minden növendéke megfordult.

Iskolatársak találkozója. «N. N. ügyvéd fölkéri iskolatársait, a kik vele 1888-ban tettek az x-i főgimnáziumban érettségit, hogy július 1-én a tízéves találkón X-ben megjelenjenek.» Hemzsegek az újságok mostanában az ilyen közlévektől. Valóban, nincs is szebb az ily találkozóknál. Összejönnek hol innen, hol onnan — a hová az élet habjai hányták őket — a hajdani ifjakból lett férfiak. Repesnek az örömtől, konstaltálják egymáson, mennyire megemebresedtek. Egyik ügyvéd, a másik orvos, a harmadik pap, ez tekintélyes földbirtokos, amaz pláne képviselő. Egyik viruló menyecskevel; a feleségével és csöppnyi gyermekkel jött. Poétikus kép ez! de hogy mulasztaná el valaki a benne való részvevést, még a halálos ágyból is kiugornék, úgy sietne a régi jó kenyeres pajtások közé. Am olyas találkozó nem mindennapi, a mi a mult héten ment végbe itt Budapesten. *Nyers* Lajos kuriai bíró hitta össze azokat a kollegákat, a kik 1848 nyarán végeztek a pécsi lyceumban. Hejh! forró nyár volt az akkortájt! Kilenczvenhárom voltak akkor, tizenötven élnek ma és nyolczan jelentek meg a találkozóra, galambász aggastyánok. Ebédre ültek össze a Margitszigeten, vígságos ebédre, földézetven gyermekségük pajzanságait, feledvén közben félszázad búját-baját, az aggság nyomasztó terűjét. Végezetül meg is egyeztek, hogy tíz év múlva újból találkoznak. Óh, de ebben maguk is alig hisznek a negyvennyolczas öregek, nagy idők tanúi...

Diákisasszonyokról szól megint az ének. Ezúttal azonban nem könnyed szökellésű vig dalocskát, hanem magasan lengő komoly dythiramboszt kéne zengeni a lanton, mint Pindarosz tévé hajdanában — mint az az érdemet joggal megilleti. Immár nemcsak a táncban, de a tudományban is felülmúlják diákjainkat a genialis diákisasszonyok! A legkörmönfontabb latin rendhagyó igéket oly precizitással fűjják el, akár valami magyar nótát; Pythagoras tantételeit oly gyorsasággal vezetik le, akárcsak rántottát készítenének. Boldogtalan deákfiuk mi! hova juttat bennünket ez a félelmes konkurrenzia? Nincs más hátra, mint — a főzőkanálhoz térnünk. Egyelőre azonban még ne! — Sőt örvendjünk — mint a tudomány-terjedés hatalmas jelének — az állami leánygimnázium első vizsgájának, mely e hó 9-én pompás eredménnyel folyt le. Megjelentek a nevezetes examenen maga *Wlassics* Gyula miniszter, *Eötvös* Lőránd báró volt közoktatásügyi miniszter, *Beöthy* Zsolt, *Höman* Ottó és *Axméth* miniszteri tanácsosok. *Erődy* Béla főigazgató stb. A miniszter kiváltkép a latin nyelv iránt érdeklődött és maga is több kérdést intézett a diákisasszonyokhoz melyekre azok kitűnően megfeleltek. Végül elismerésért fejezte ki *Szuppán* Vilmos igazgatónak és a tanári karnak az eredményért.

Baross fia. A meghalt nagy apák érdeme elsimitja a röögöket árván maradt fiók élete pályájáról. Meghalt *Baross* Gábor, a nagy közmunka-miniszter és ő, a ki Magyarországot milliókkal gazdagította, magának mit sem szerzett — szegénységben hagyta hátra családját. Most a hálás kor szobrot emel Baross Gábornak; a szobor költségeire 112,600 forint gyűlt össze, el is készült, úgy, hogy még megmaradt majd 26,000 frt. A szoborbizottság most *huszonötezer forintot át fog ruházni a kis árva Baross-fiúra*, mint atyja emlékére szülő nemzeti adományt.

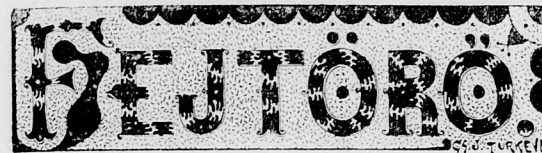
Felső építő ipariskola. A középiskolából évenként sokan szoktak távozni, hogy az állami (felső) ipariskola gépészeti és építészeti szakosztályán képezzék ki magukat. A jelentkezők azonban mindig annyian voltak, hogy legalább két harmadrészüket vissza kellett utasítani s egyesek 2—3 esztendeig is vártak, míg valahára bejuthattak. Szeptember havától, vagyis már a jövő tanévre szólva, az *építészeti szakosztály* önállósul s külön felső ipariskolát alkot, mely kétszáz tanuló befogadhat. Míg számúra külön épületet emelnek, addig egy *Damjanich-utcai* bérházban lesz elhelyezve. Ennek meglesz azon üdvös eredménye is, hogy a gépészeti szakosztály szintén kitágul és hasonlóképp befogadhat kétszáz tanuló.

Lehr Albert, az evangélikus gimnázium kitűnő tanára a *Toldi* magyarázója a mostani tanév végén visszavonul a tanári pályától. Visszavonulása alkalmából volt tanítványai nagyszabású irodalmi ünnepélyt rendeznek tiszteletére. A mozgalom élén *Kozma* Andor, az ismert író áll. A rendezőség *Lehr Albert* volt tanítványait felkéri, hogy jelentkezzenek *Kovács* Jenő alelnöknél. (VII. Károly-körút.)

A szolnoki áll. főgimnázium kebelében fennálló «Verseghi»-önképzőkör mult hóban tartotta meg zárógyűlését. A körnek ötvenhét tagja volt és dr. Nőgrádi László tanár avatott vezetése alatt állott. Az évben beadott írásművek közül a legjobbik Elek Oszkár munkája volt, legszebb szavalatot és szabad előadást *Kubies* Jakab produkált; az előbbi egy arany, az utóbbi tíz forint jutalmat kapott. Pályadíjjal tüntették ki «A magyar óda fejlődése» és «Csongor és Tünde kútforrásai» cz. dolgozataiért Elek Oszkár, «A várnegyvi rendszer fejlődése»-ért *Gettler* Dezsőt, «Postumushoz» műfordításért *Leopold Arnoldot*. Jutalmat kapott még *Wojticzky* Manó VI. oszt. tanuló, mint a kör legmunkásabb tagja.

A padfaragás. Ősi szokása a diákembernek a padfaragás. Dédapáink, föltéve, hogy diákok voltak, már épen úgy összefaragták a tudomány hajlékának butorzatát, mint mi, s bizony nem egy iskolapadon ott díszelgett megboldogult dédanyáink keresztneve, jelezve a padfaragás mesterségének művészetté való fajulását. Am a régi időben a jóságos tanár urak nem sokat törődtek ezzel s a legtöbb iskolában még az unokák és dédunokák is gyönyörködhetek őseik padfaragó művészetében. De új idők jöttek, s a régi durva apadokat kiszorították a tudomány hajlékából a modern butorok, a melyeken szinte könnyebb megfejteni a négy ismeretlenű egyenleteket meg kidolgozni egy izzasztó latin gyakorlatot. Amde ezek az új, fényes butorok ellenségei minden «poézis»-nek s a mi dédunokáink nem olvashatják már dédanyáink neveit a padokba véve. Hogy miért? megmagyarázza ez a rövid hír: *A müegyetem első éves hallgatóit sorra egy forint bírsággal sújtotta a rektor*, a miért az iskolapadokat összefaragták. A lezkekönnyveket nem láttamozzák addig, míg a bírságot ki nem fizetik.

Szerb diákok Budapesten. A *belgrádi* kereskedelmi akadémia tanárai és hallgatói június 13-ikán este tanulmányi czéllből Budapestre érkeztek. Kedden délelőtt megjelentek *Todorovic* igazgató vezetésével a budapesti szerb kereskedelmi muzeum *Kossuth-utcai* helyiségében, hol *Weisz Soma* szerb királyi konzul és igazgató fogadta őket. *Weisz* konzul az egybegyűltek előtt felolvasást tartott a Magyarország és Szerbia közt fennálló kereskedelem ápolásáról. A vendégek ezután a központi vásáresarnokot tekintették meg, a hol *Czigler* igazgató kalauzolta őket. Délután megnézték a *Ganz-féle* waggongyárat és a kőbányai hízaló telepet. A szerb vendégek üdvözlő táviratot küldtek a kassai, debreczeni és székesfehérvári kereskedelmi akadémiaiknak.

Jelige: Fejtűző az elme sportja

Rovatvezető: Csiszár József.

Számtani kérdés:

Valaki születésekor 4000 frt ajándékot kap keresztapjától, mely 5%-kal van évenként kamatos kamatra kiadva. Midőn 19 éves lett, egyetemre ment és 5 évig tanult: tőkéből minden év elején 800 forint vett fel, mennyi tőkéje maradt egyetemi tanulmányainak bevégezése után?

Földrajzi kérdés:

Melyik mellékveze az a *Hernádnak*, a mely a *Löcse-Lublói* helységben ered? Melyik nagyobb város mellett folyik el?

Történeti kérdés:

Hogyan hívták a hét görög bölcsek azon egyikét, a ki a jóniai iskolát alapította? Előre kiszámította a 610 évi napfogyatkozást; szerinte a vízben rejlik az összes dolgok ő-nyaga. Mi volt a jelmondata?

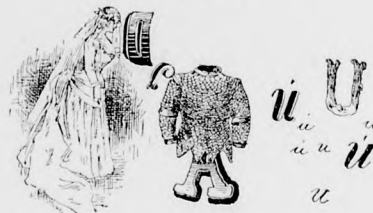
Természetrizai kérdés:

Melyik növény az és melyik rendbe tartozik, a mely 1/2 méter magasra nő, hegyeken tenyészik, július-augusztusig virágzik? Sárga folyadékot rejt magában. Mit szolgáltat e sárga folyadék?

Fizikai kérdés:

Melyik bolygó az, a melyet 1781-ben *Herschel* fedezett fel? 84 év s 5 nap alatt fordul meg a nap körül. Négy holdja van.

Képrejtvény.

Megfejtési határidő június 18.

A 23. számban közölt fejtörő kérdések megfejtése:

Számtani kérdés: Az egyik szántóföld hossza 180 m., szélessége 90 m., a másiké pedig 230 méter hosszú és 100 m. széles. **Földrajzi kérdés:** Andalusia. **Történelmi kérdés:** Bakocz Tamás.

Helyesen fejtették meg: *Kurecz* Ede, *Reisz* Lipót, *Vermes* Pál, *Puskás* Endre, *Krumm* Ödön, *Kinsky* Jenő, *Farmasy* Antal, *Balog* Imre, *Hikó* József, *Hübner* János, *Eisler* M. József és *Albert*, *Szabó* József, *Horváth* Dezső, *Schlesinger* Ferencz, *Gabriel* Ferencz, *Lichtenstern* Béla, *Grimm* Aladár, *Blum* Rezső, *Török* Andor, *Kutlik* Félix, *Heresbacher* Dénes, *Denk* Gusztáv, *Hegedűs* Tibor, *Szécskai* Dezső, *Jakab* Gyula, *Jurenák* Géza, *Alliquander* Ödön, *Tomanóczy* József, *Fiedler* Kálmán, *Weisz* Hugó, *Wieller* Vilmos, *Kárász* Géza.

A kitűzött jutalmat *Gaal* Mózes «Kard és lant hőse» cz. elbeszélését *Farmasy* Antal budapesti ref. főgimnáziumi tanuló nyerte el.

SZERKESZTŐI TELEFON.

K. A. Szeged. Jövő esztendőre elfogadjuk tudósítónkakat s óhajtjuk, hogy méltón töltse be helyét, mint derék elője, *Hodács* Ágost. — **D. L.** Győrött. Jegyző lehet az, ki valamely középiskola hat osztályát, ezzel egyenrangú kereskedelmi iskolát, katonai reált vagy hadapról-iskolát sikerrel elvégezte s a jegyzői tanfolyam vizsgáját megállotta. Hogy majdan nyolcz osztályt kívának-e meg, az a jövő titka. — **R. B.** Trencsén. A közoktatási tanács ép most vitatja meg a tanterv revízióját, mely aztán így revidálva csakhamar életbe lép. A homerosi kérlésről már egész könyvtárt irtak össze; a mennyire önnök szüksége van, azt megjelölheti abban a pompás bevezetésben, melyet *Csengeri* János az *Iliás* és *Odisseia* kiadása elé irt. Kirándulásuk élénk elbeszélését elvárjuk. — **S. J.** Nyiregyháza. A leírás csinos, kérünk azonban külső adatokkal ellátott «riport»-ot róla, hogy iskolai rovatunkba besorozhassuk. — **M. L.** Teschen. Főleg *Arany* János munkáit olvassassa, az edzi meg nyelve tisztaságát legjobban. Sorait, úgyisintén jó magát mindenkor örömmel várjuk. — **W. Y.** Budapest. Uti levélre annak van szüksége, ki hosszabb tartózkodásra külföldre utazik. 2. Dr. *Horváth* Cyrill magyar nyelvtana. — **T. L.** Eperjes. Kérjük, küldje be még egyszer tanulmányi kirándulásuk leírását, minthogy kártyája a postán valamiképp elfeledődött és olvashatatlan állapotban érkezett meg. — **Anonymus.** Birálata kezéink közt van, lehet, fölhasználjuk, noha ily szigorúan szakszerű dolgokkal nem szoktuk olvasóinkat traktálni. — **Napoleon.** A szerkesztő dicsérete voltaképp az ügyes tárgyválasztásra vonatkozott, a mi magában véve is érdem. Az ígért jutalom — egy szép könyv alakjában — nem fog elmaradni. Az új átdolgozás legkevésbé sem terjeszkedett ki a helyesírási hibákra: ez az átdolgozás oly gyökeres, hogy ön az új alakban saját munkájára bocsánat ismerni majd rá. Azért is legyen vége a gravameneknek. Első jutalmat nyert. — **S. G.** «A kar szerepe a görög drámákban». Ennél könnyebb témákkal próbálkozzék meg, fiatal barátunk! Így csak komplikációt hozhat létre, míg más téren érvényesítheti egyéni gondolatait. — **R. B.** Trencsén. A megfejtők jutalmazásának eldöntése sem *szerecsen*-sem *szerecsene*-kérekkel nem történik; erre a czélra a szerkesztőségi kalap-ot használjuk, míg a bájos *Fortuna* istenasszonyt többnyire a torzonborz szerkesztőségi szolga személyesíti. — Az öntől említett «lángbuzgalmú» tanuló kilitére valóban kíváncsiak vagyunk. Írja meg a nevét. — **1675. sz. előfizető.** Azok a kérdések már megjelentek régebbi évfolyamunkban. — **Süle** A. N.-Kanizsa. Arról a lapról nekünk nincs semmi véleményünk; élete olyan lesz, mint a tisztavirágé, egy szép napon nyomtalanul eltűnik. — **M. A.** Budapest. Általános műveltség, szép szinpadai alak, csengő hang a föltételek. Van magániskola is elég, ilyen a *Horváth* Zoltáné, *Rákosi* Szidnie, *Solymsóci*. A tandíj különböző.

MAGÁN OLVASMÁNYOK, MELYEKET A KÖZÉPISKOLÁK TANULÓINAK ISMERNIÖK KELL.

I. osztály.

Andersen meséi. (O. K. 147-149) 30 kr.
 Arany J.: Toldi. (Jeges írók tíra 11) 80 kr.
 Békési: Görög-római és hún magyar mondák 1 frt.
 Czuczor: Mesék. 2 köt. (V. K. 11-12) 40 kr.
 Fortunatus és fiai (M. K.) 50 kr.
 Gaal: Csalavér róka (M. K.) 50 kr.
 — Csontos Szigfrid (V. K.) 20 kr.
 — Berni Detre (V. K.) 20 kr.
 Grimm-Gaal: Regék (Franklin-T.) 2 frt.
 Jókai: Magyar föld. 50 kr.
 Mérenyi: Sajó- és Tiszavölgyi népm. 2 frt.
 Robinson Crusoe. (V. K. 22-24) Kötve 80 kr.
 St. Pierre: Pál és Virginia. (V. K. 25) 20 kr.

II. osztály.

Amicis: A szív 2 frt 80 kr.
 Boros: Ujabb magyar költők. (V. K. 10) 20 kr.
 Cervantes: Don Quixote. (M. K.) 50 kr.
 Fényes: Szigetvár ostroma. (V. K. 20) 20 kr.
 Gaal M.: Robinson. Kötve 2 frt 40 kr.
 — Virág Palkó 1 frt 20 kr.
 Garay: Szent László. (M.R. 11-12) 1 frt 40 kr.
 Jó könyvek (valamennyi fizet) 20 kr.
 Jókai: Regék. (V. K. 25) 40 kr.
 Jósika: Hunyadi Mátyás. (T. K. 1) 40 kr.
 Mikszáth: Lovagvátrak 3 frt.
 Pálffy: Attila, Isten ostora. (T. K. 15) 40 kr.
 Szalay: Tatárjárás. (V. K. 2) 20 kr.

III. osztály.

Áldor I.: Columbus (T. K. 21) 40 kr.
 Cox: Görög regék. Kötve 3 frt 50 kr.
 Gaal: Kard és lant hőse. Kötve 2 frt.
 — Benyovszky Móricz élete (V.K.) 20 kr.
 — Rontó Pál. (V. K. 18) 20 kr.
 Hevesi: Jelki András kalandjai 2 frt 40 kr.
 Jakab Ö.: Két imposztor. Kötve 2 frt.
 Jókai: Kis Decameron. Kötve 80 kr.
 — A magyar nép éleze 40 kr.
 — A nagyenyedi két füzfa stb. 80 kr.
 — Népvilág 80 kr.
 — A m. nemzet tört. Három kötet 6 frt.
 Jósika: Regegyöngyök. (Kis nemz. M. 4) 50 kr.
 Kisfaludy K.: Pártutók. (O. K. 388 89) 20 kr.
 Petőfi: János vitéz (Badies II.) 90 kr.
 Szász: Salamon 1 frt 20 kr.
 Tört. Kvtár: 15, 18, 31, 80, 24, 76, 62, 68, 38, 14, 1, 67

IV. osztály.

Czimer: Művelődéstört. 1 frt 40 kr.
 Czuczor: Fáy: Mesék. (Kis nemz. Muz. 25 26) 1 frt
 Fazekas: Ludas Matyi. (O. K.) 10 kr.
 Fraknói: II. Lajos (O. K.) 20 kr.
 Hlosvay: Tholdi (O. K.) 20 kr.

Kaphatók a Tanulók Lapja kiadóhivatalában Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

Jókai: Dekameron. 6 kötet 4 frt 80 kr.
 — Válogatott beszélei (Muz. 15. 16) 1 frt.
 — Sonkoly Gergely 40 kr.
 Jósika: Elbeszélések. (V. K. 29) 20 kr.
 Kisfaludy K.: Vig elbeszélések (V.K.) 20 kr.
 Kisfaludy S.: Regék. (V. K. 1, 19) 40 kr.
 Lamb: Shakespere-mesék 2 frt.
 Laurie: Deák élet Angolországban 1 frt 80 kr.
 Mantegazza: Munka öröme 2 frt 40 kr.
 Simons: A római őskorból (Muz.) 50 kr.
 Tompa: Népregék (Össz. költ.) 2 frt.
 Tört. Kvtár: 47, 60, 50, 51, 65, 49, 48, 71, 53, 5, 39, 10, 26, 37, 6, 35 á 40 kr.
 Vértesy A. Julius Caesar.: (T.K. 26) 40 kr.

V. osztály.

Arany: Toldi estéje 40 kr.
 Gaal: A peleskei nótárius 40 kr.
 Goldsmith: A vétkiedi lelkész (V.K.) 40 kr.
 Gyulai: Egy régi udvarház utolsó gazdája 1 frt 40 kr.
 — Szilágyi és Hajmási. (O. K. 390) 10 kr.
 Hoffmannsegg: Egy utazás (O. K.) 30 kr.
 Jókai: Az új földesúr. 1 frt 60 kr.
 Kőlcsey: Parainesis stb. (O.K.) Kötve 60 kr.
 Pázmány: Kalauz. (J. I.) 60 kr.
 Plutarchos: Életrajzok 1 frt 60 kr.
 Petőfi: Lyrai költ. (Össz.) 1 frt 50 kr.
 Sebestyén: Az Árpádok 1 frt 50 kr.
 Theophrastus jellemrajzai (O. K.) 20 kr.
 Tompa: Lyrai költ. (Össz. k. népk.) 2 frt.
 Varga: Magyarok tört. 7 frt.
 Tört. Kvtár: 66, 3, 11, 36, 42, 22, 41, 61, 44, 84, 40, 57, 64, 70, 21, 27, 33, 63, 17, 12, 54, 28, 29, 8, 7, 9, 56, 32, 2, 78, 45, 46, 4, 75, 72, 55 á 40 kr.
 Zlinszky: Lyrai szemelvények (J. I.) 1 frt.

VI. osztály.

Andersen: Képeskönyv k. n. (O. K.) 10 kr.
 Arany: Keveháza, 40 kr.
 Berzsenyi: Versei (O. K. 187-190) 40 kr.
 Czuczor: Népies költ. (O. K.) 20 kr.
 Firduszi Szoráb. (O. K.) 30 kr.
 Jókai: Kedves atyafiak. 2 frt 40 kr.
 — Egy magyar nábob 2 frt 40 kr.
 — Kárpáthy Zoltán 2 frt 40 kr.
 Jósika: Abafi. (Jósika regényei 1-2) 1 frt.
 Katona: Bánk-bán (Jeges írók 22) 80 kr.
 Kemény: Férj és nő 2 frt.
 Kisfaludy K.: A kérék 30 kr.
 — Csalódások (J. I. 26) 31 kr.
 — Tihamér (O. K.) 20 kr.
 Kőlcsey versei. (O. K.) 50 kr.
 Magyar népdalok. (N. Múz.) 50 kr.
 Milton: Elvesztett parad. (O. K.) 80 kr.
 Pázmány: Egyh. beszédek. (J. I.) 60 kr.
 Petrarca: Szonettjei. (O. K.) 80 kr.
 Salamon: Magyarország a török hódítás korában 2 frt.
 Shakespere: Coriolán (J. I.) 60 kr.

Shakespere: Julius Caesar (J. I.) 60 kr.
 — Macbeth (J. I.) 50 kr.
 Sophokles: Antigone. (J. I. 20) 50 kr.
 Teleki: Kegyzesz. (O. K. 197-200) 40 kr.
 Tompa: Elbeszélő költemények és Virágregék. (Népkiad.) 2 frt.
 Vas Gereben: Nagy idők 2 frt.
 Vörösmarty: Csongor és Tünde. (J.I. 46) 60 kr.
 — Zalán futása 1 frt.
 — Két szomszédvár. (J. I. 29) 50 kr.
 — Eger (O. K.) 30 kr.
 Zrinyiász (O. K. 349) 60 kr.

VII. osztály.

Arany: Zrinyi és Tasso. 50 kr.
 — Az elveszett alkotm. 50 kr.
 Berzsenyi: Odái. (J. I. 24) 50 kr.
 Bessenyei: A philosophus (O. K.) 30 kr.
 Csokonai: Dorottya (O. K. 1-2) 20 kr.
 Gvadányi: Peleskei nótárius (O. K.) 30 kr.
 Gyöngyösi: Murányi Vénus és Kemény János.
 Kármán: Fanny hagyományai (O.K.) 20 kr.
 Kazinczy versei (O. K.) 30 kr.
 Kemény: Rajongók 3 frt.
 Kisfaludy: Iréne. (Jeges írók 55) 50 kr.
 — Himni szerelmei I. II. (O. K.) 80 kr.
 Kőlcsey elbeszélései (O. K.) 20 kr.
 Körner: Zrinyi. (O. K. 142-144) 30 kr.
 Mikes: Törökország levelei. (Jel. írók 17) 80 kr.
 Szász K.: Nibelungok. 3 frt 40 kr.
 Szigligeti: Csikós. (O. K. 270) 30 kr.
 — Trónkereső. (O. K. 255-257) 30 kr.
 — Liliomfi. (O. K.) 20 kr.

VIII. osztály.

Arany: Kisebb költemények 5 frt.
 — Toldi szerelme. 2 frt.
 — Buda halála 60 kr.
 Beöthy Zs.: Horatius és Kazinczy 60 kr.
 Carlyle: Scott (O. K.) 20 kr.
 Csengery: Tört. tanulm. 1 frt.
 Csiky: Nagymama: (O. K.) 30 kr.
 Czuczor: Botond. (J. I. 31) 40 kr.
 Eötvös: Falu jegyzője. 4 frt 50 kr.
 — Karthausi 3 frt.
 Erdélyi: Pályák és pálmák. 3 frt.
 Faludi: Nemes urú. (Jeges írók 39) 60 kr.
 Gaal: Peleskei nótárius (O. K.) 40 kr.
 Gyulai: Emlékbeszédek 2 frt.
 — Széchenyi mint író. (O. K. 322) 20 kr.
 — Vörösmarty életrajza 1 frt 50 kr.
 — Katona és Bánkbanja 2 frt.
 Kemény: Zord idő. 3 frt.
 — Özvegy és leánya. 2 frt 50 kr.
 — Gyulai Pál 4 frt 50 kr.
 Madách: Ember tragédiája. 50 kr.
 Riedl: M. irod. főirány (O. K.) 30 kr.
 Vörösmarty: Lyrai költem. 4 frt 20 kr.
 — Az áldozat (O. K.) 30 kr.

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt, Budapest székesfőváros tanácsa által 1895. augusztus hó 20-án 7376. szám alatt ajánlott középiskolai ifjusági hetilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:	SZERKESZTI	SZERKESZTŐSÉG:
Negyed évre... 1 frt 20 kr.	Dr. RUPP KORNÉL	Budapest, IX., Soroksári-u. 31.
Fél évre... 2 frt 40 kr.	főgymnasiámi tanár.	KIADÓHIVATAL:
Egész évre... 4 frt 80 kr.	Kiadja a Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.	Budapest, IV., Egyetem-utca 4.
Megjelenik minden vasárnap.		Kéziratokat nem adunk vissza.

AZ ISKOLAÉV VÉGÉN.

Vivat vacatio!

Minden magolárnak, körmölésnek, papirgaluskának és körmösnek ez a boldog vége: «Vivat vacatio!»

Már pedig, ha a vége jó, minden jó, tartja a közmondás s az édes végezet megédesíti, a mi keserűség megelőzte.

Hát ki nem volt diák? ha csak akkora is, mint az öklöm. S ki az, a ki egész társaságot el ne tudna mulattatni azoknak a viselt dolgainak az elbeszélésével, melyeknek ideje a padfaragás és első versírás életkorára esik, s melyekre oly hiven emlékezik vissza minden ember; mintha csak az imént történtek volna s nem választanák el tőle évtizedeken át történt sokkal nagyobb, sokkal fontosabb dolgok, melyeket mindazonáltal tisztára elfeledtünk, pedig mennyivel közelebb vannak amazoknál.

Oh boldog gyermekkor, ébredő s édes, nagy remények kora, melyekről nem is sejtjük még akkor, mily kevés teljesül belőlük a sokkal ridegbb életiskolában!

Mintha valami titkos fiókot huzna ki az ember fejéből, úgy merülnek föl élénk tarka színekben az apró emlékek így a tanév végén, mikor szájról szájra hangzik vidám diskant-hangon s a falakon is ott olvasható riktó vörös betűkkel fölpingálva, hogy «vivat vacatio!»

Hogy örül a diáknép ennek a két szónak, mily lelkesedve, a meggyőződésnek mily erejével ejti! Mi is így örültünk neki csak nemrég ezelőtt, úgy harmincz vagy negyven évvel.

Sohase felejttem el, mikor az x-i iskolába először fölvittek. Kemény, dörgő hangú ember volt a rektor-professzor úr, a ki el nem mosolyodott

volna kerek a viláért. Hja, a tudomány komoly dolog s a tudós ember árulja el a külsejével is, hogy ő tudós, úgy lesz tekintélye a nebulók előtt. — Tudsz-e deklinálni? — ez volt első szava hozzám.

Apám diákos ember volt, nem restelte velem otthon forgatni a jó öreg Donatust, hát azt hittem, tudok deklinálni, a mit, ha most bebizonyítanom sikerül, az első helyett mindjárt a második gimnáziumba vesznek föl.

— No hát deklináld el ezt, hogy «mensa».
 — Singularis nominativus: «haec mensa» —
 — Nem haec mensa, csak mensa — vágott közbe a direktor úr — nem mondtam én, hogy «haec».

— De ké... kérem, a Donatusban...
 — Eh mit Donatus! nem tanítják azt már! Nos hát, nominativus: mensa, — tovább.

Denique nem tudtam a mensát haec nélkül deklinálni, azzal kezdtem az iskolai tanfolyamot, a mivel annyian végeznek: buktam. Besoroztak az első osztályba, a hol aztán sok tanulmány után megtanultam azt is, hogy az ember sohase tudjon többet, mint a mennyi elég, mert akkor megbukik.

Furesa idő volt az akkor. Megjött a rendelet, hogy a diákok czilinderbe járjanak és beszéljenek németül. De hát a jóakarató rendelet akadályokba ütközött a végrehajtásban. A magas kormány elfelejtett a rendeletéhez kellő számú czilinderkalapokat mellékelni, s így bizony sokan voltunk olyanok, a kiknek két gypot vánkoska lógott le a sipkája két oldalán, hogy el ne fogyjon a fülünk, erre csináltunk aztán czilindert czukorsüvegből s viseltük is, a míg Kressek cs. kir. főnök úr be nem tiltotta, mint illojális blasphemiaját a felsőbb rendeleteknek.